

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XI. Deus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

peritiam ac laborem, quem adhibet in considerando, discutiendo, ac decidendo negotio, juxta ea, quæ docui lib. 4. tra. ult. c. ult. S. 4. Verùm cum munera animi prudentis excacare soleant, longè majus est periculum, si Judicij offerantur, qui causam arbitrio suo definire potest, quàm si Advocato aut Jureconsulto offerantur, quippe qui cause cum autoritate definiendæ potestatem non habet, sed tantùm muneribus, aut salarij magni spe permoveretur, ut diligentius & exactius causam instruat, Judicijque decidendam relinquat, qua in re rectè agit. Accedit denique, quòd Magistratus ex justitia jus dicere cogatur, à quibus tributa accipere solet, non autem ita Advocatus aut Jureconsultus partibus consulere.

CAPITULUM XI.

Deus.

PARAPHRASIS.

Cùm Livonienſes ad fidem Christi acceptandam parati eſſent, à Sede Apoſtolica ad eos, unà cum Episcopo deſtinati ſunt Monachi, & Regulares Canonici. Verùm quia putabatur, quòd pagani, & neophyti propter obſervationum, & habitus diverſitatem, ſcandalum accepturi eſſent, idèò mandat Innocent. III. ut non obſtante Ordinis diverſitate, omnes in unum vivendi modum, & honeſtum habitum, qui Evangelij prædicatoribus convenit, ſe conforment.

SUMMARIUM.

1. Uniformitas habitus, & eadem vivendi ratio inter eos, qui idem inſtitutum tenent, & eadem exercent officia, multum juvat ad mutuam charitatem, & ſuis conſecutionem.
2. Ita ut nonnunquam expediat, ſi abſit ſcandalum, habitum Ordinis occultare ſeu occultare.
3. Et hinc in multis etiam ab obſervatione regule ſue excuſatur Monachis, qui legitime ad Episcopatum,

vel Parochiam extra Monasterium transfertur.

Notandum. Uniformis habitus, eademque vivendi ratio inter eos, qui idem inſtitutum tenent, & officia eadem exercent, multum valet ad mutuam charitatem inter eos, & populi ædificationem. Quam obrem hæc juſta eſſe poteſt cauſa, cum Religioſi in Evangelio Chriſti gentibus prædicando occupati, habitum Religionis ſuæ exuant, aut occultent, ſi id neceſſarium eſſe videatur, ad fructum majorem referendum; ſi quidem ratio legis naturalis dicat, quòd obſervatio regularis in veſtitu, & alijs rebus non debet eſſe majoris boni impediens: quam ob rem etiam in c. 2. ne Clerici vel Monachi in 6. excommunicantur omnes Religioſi, qui habitum Religionis ſuæ dimittunt, cum moderatione, ſi temerè, & ſine cauſa rationabili id agant.

Nonnunquam verò, ſi periculum aut ſcandalum ira vitari poſſit, expediet habitum non omninò exui, ſed occultari, alijs ſuperindutis veſtibus, ſecundùm Gl. hic V. profeſſi. & Gl. in c. nova. 22. cauſa 16. q. 7. v. nec habitum. Quia id potius concedendum eſt, quàm habitum omninò deponere, quandoquidem ſaltem familiares ſui ita eum agnoſcere poterunt, quòd Religioſus ſit, & ipſemet etiam Profeſſionis ſuæ memor eſſe; quam ob rem non malè docuit hic Joannes de Lignano, & Abb. n. 4. Suar. de cenſuris diſputat. 23. L. 4. n. 33. Religioſum non incurtere excommunicationem cit. c. 2 ſi retento habitu, eum alijs injectis veſtibus occultet; tamenſi enim ponamus eum temerè & ſine cauſa rationabili id agere, tamen non exuit habitum, quod in cit. c. ſub excommunicatione prohibetur, ſed minus aliquid agit, videlicet occultat habitum, tamenſi contrarium docuerit Gloſſ. in clement. 2. v. extrinſecus hoc rit. Videri etiam poteſt Navar. c. 29. manual. n. 131.

Corollarium. Si Monachus aut Canonicus Regularis translatus ſit ad Episcopatum

patum vel Parochiam, in multis absol-
vitur ab observatione Regulæ suæ, cum
debeat se in vivendi ratione conformare
alijs, quibuscum vivit ob charitatem augen-
dam, & scandalum amovendum, qua de
re *Abb. hic not. 1. & Gl. observanda*
in c. de Monachis 4. v. discedere
caus. 16. q. 1.

CAPITULUM XII. Cum decorem.

PARAPHRASIS.

Intellexit Innocentius III. in quibusdam
Ecclesijs ludos theatrales institui, in
quibus ludibriorum spectacula, & lar-
varum monstra producantur; sed &
iplos presbyteros, diaconos, & subdia-
conos in præcipuis festivitibus talis
infantiæ ludibria exercere; quare man-
dat Episcopo loci, ut hujusmodi ludi-
briorum consuetudinem, seu potius
corruptelam tollat, ne per talem tur-
pitudinem Ecclesiæ decor inquinetur.

SUMMARIUM.

1. *Ludi theatrales, si inhonesti sint, in Ecclesia fieri prohibentur.*
2. *Caesarea etiam lege prohibetur, sub pœnis corporalibus, ne quis sub schemate Monachi vel Monialis &c. ludibrij causâ, thearralia exerceat.*
3. *Neque debent Sacerdotes, alique Clerici, admittere histriones & mimos, qui obscœna exercent in nuptijs, aut convivijs.*

Notandum. Ludi theatrales, si inhonesti sint, in Ecclesia fieri prohibentur; secus verò si sint honesti, & ad pietatem concitantes, sicuti docui lib. 4. tra. ult. c. 7. n. 10. §. ad hoc genus & tra. Gl. recepta hic v. monstra.

Eadem Glossa & Innocentius hic admonet, Caesareâ lege prohibitum esse audent, de sanctiss. Episcopis. c. ult. collatione 9. ne quis in schemate Monachi, Monialis, alteriusve Ecclesiasticæ personæ thearralia exerceat ludibrij causâ: pœna decreta est, ut corporalia supplicia susti-

neat, & exilio tradatur; quod notandum est adversus novatores nostros, qui talia interdum etiam in Imperialibus Civitatibus agere audent, non enim à pœna hac immunes sunt, cum Caesareis antiquis legibus perinde, ac alij obligentur.

Admonet etiam *Abbas hic n. 1.* quòd Sacerdotes, alique Clerici sustinere non debeant, seu admittere publicos histriones, ac mimos, qui in convivijs, & nuptijs ludicra, & sæpe obscœna exercent. c. non sportet. 30. dist. 5. de consecratione. & tales ludicra exercentes lucri causâ, publici videlicet mimi ac gesticulatores, infames censentur. L. 2. §. ult. ait prætor. & L. atbleras 4. ff. de his, qui notantur infamia, quam obrem ad sacros Ordines promoveri non debent. Sicuti etiam Innocentius hic notavit.

CAPITULUM XIII. Ut Clericorum.

PARAPHRASIS.

Clerici, maxime qui in sacris constituti sunt Ordinibus, castitatem colere debent, alioquin si quis in incontinentia deprehensus fuerit, secundum Canonicas sanctiones juxta delicti gravitatem puniatur: si quis autem ob eam causam ab officio suspensus celebrare præsumpserit, beneficijs privetur, ac deponatur, quia duplicis culpæ reus est. Prælati autem, qui tales in suis iniquitatibus perseverare sinunt, maxime verò, si ob pecuniam, aliudve temporale commodum punire negligant, eisdem pœnis subjacere debent. Græci verò Sacerdotes, alique in Ordinibus sacris positi, qui secundum gentis suæ consuetudinem matrimonio utuntur, si in carnis vitium lapsi fuerint, gravius etiam quàm alij puniri debent, cum eis liceat legitimo matrimonio uti.

SUMMARIUM.

1. *Pœna in Clericos majores fornicarios varia pro varijs temporibus constituta fuerunt.*

B

2. Ob-